

TRƯỜNG ĐẠI HỌC CÔNG NGHỆ THÔNG TIN VÀ TRUYỀN THÔNG
KHOA CÔNG NGHỆ ĐIỆN TỬ VÀ TRUYỀN THÔNG

ThS. Hoàng Văn Thực
ThS. Nguyễn Ngọc Dương
ThS. Đào Thị Phượng

BÀI GIẢNG
KỸ THUẬT TRUYỀN SỐ LIỆU

Tài liệu lưu hành nội bộ

TRƯỜNG ĐẠI HỌC CÔNG NGHỆ THÔNG TIN VÀ TRUYỀN THÔNG
KHOA CÔNG NGHỆ ĐIỆN TỬ VÀ TRUYỀN THÔNG

ThS. Hoàng Văn Thực
ThS. Nguyễn Ngọc Dương
ThS. Đào Thị Phương

BÀI GIẢNG
KỸ THUẬT TRUYỀN SỐ LIỆU

Thái Nguyên, tháng 12 năm 2022

Mục lục

Mục lục.....	4
CÁC TỪ VIẾT TẮT	8
Mở đầu.....	1
Chương I: TỔNG QUAN VỀ MẠNG TRUYỀN SỐ LIỆU	2
Nội dung	2
Mục tiêu.....	2
Bài 1: Tổng quan về mạng truyền số liệu (Số tiết: 03 tiết).....	2
1.1 Giới thiệu chung [1],[2], [3].....	2
1.1.1 Tổng quan về kỹ thuật truyền số liệu	2
1.1.2 Thông tin dữ liệu.....	2
1.2 Dự án 802 [1],[2],[4].....	4
1.3. Mô hình TCP/IP [2],[4].....	6
1.3.1 Mô hình OSI.....	6
1.3.2 Mô hình TCP/IP.....	9
Bài 2: Tổng quan về mạng truyền số liệu (tiếp) (Số tiết: 03 tiết)	15
1.5 Token Bus [1],[2],[3].	15
1.6 Token Ring [1],[2],[3].....	15
1.7 Địa chỉ IP và định tuyến [1],[2],[3].....	20
1.7.1 Địa chỉ IP.....	20
1.7.2 Định tuyến.....	26
1.8 Các thiết bị mạng và liên mạng	30
1.8.1 Thiết bị cấu thành mạng.....	30
1.8.2 Các thiết bị ghép nối mạng	31
Bài tập cuối chương	33
Chương II: KỸ THUẬT TRUYỀN SỐ LIỆU	34
Nội dung	34
Mục tiêu.....	34
2.1 Mã ASCII.....	34

2.2 Truyền bất đồng bộ.....	35
2.2.1 Đồng bộ byte ký tự.....	36
2.2.2 Đồng bộ bit.....	37
2.2.3 Đồng bộ khung.....	38
2.3 Truyền đồng bộ.....	39
2.3.1 Đồng bộ bit	39
2.3.2 Nguyên lý kiểm soát truyền đồng bộ	40
Bài 4: Tỷ lệ lỗi bit và các phương pháp phát hiện, sửa lỗi (Số tiết: 3 tiết)	49
2.4. Nhiễu Gauss và tỷ lệ lỗi bit.....	52
2.5 Các phương pháp phát hiện sai	52
2.5.1 Phương pháp đội	53
2.5.2 Phương pháp lặp lại	54
2.5.3 Kiểm tra chẵn lẻ	54
2.5.4 Kiểm tra tổng khối.....	55
2.5.5 Mã đa thức CRC.....	56
2.5.6 Mã Hamming.....	58
Bài 5: Các kỹ thuật nén dữ liệu (Số tiết: 3 tiết).....	59
2.6 Các kỹ thuật nén dữ liệu.....	59
2.6.1 Packed pecemal.....	59
2.6.2 Mã hóa tương đối.....	59
2.6.3 Nén dữ liệu.....	59
2.6.4 Mã hóa Huffman.....	60
2.6.5 Nén Facsimile.....	63
Bài tập cuối chương	69
Nội dung	70
Mục tiêu.....	70
Bài 6: Kiểm soát lỗi (Số tiết: 3 tiết)	70
3.1 Kiểm soát lỗi.....	70
3.2 IDLE RQ.....	70

3.2.1 Stop and wait ARQ hiệu ngằm	71
3.2.3 Cấu trúc khung của IDLE RQ.....	74
3.2.4 Hệ số sử dụng đường truyền của nghi thức IDLE RQ.....	74
Bài 7: Kiểm soát lỗi và nghi thức lớp liên kết dữ liệu (Số tiết: 3 tiết).....	78
3.3 RQ liên tục	78
3.3.1 Selective repeat	82
3.3.3 Kiểm soát luồng.....	83
3.3.4 Nguyên lý đánh số	85
3.3.5 Hệ số sử dụng đường truyền.....	85
3.4 Nghi thức lớp liên kết dữ liệu.....	88
3.4.1 Các nghi thức bất đồng bộ	88
3.4.2 Các nghi thức đồng bộ.....	91
Bài tập cuối chương	112
Chương IV: CÁC PHƯƠNG TIỆN TRUYỀN DẪN SỐ LIỆU.....	114
Nội dung	114
Mục tiêu.....	114
Bài 8: Các phương tiện truyền dẫn số liệu (Số tiết: 02 tiết).....	114
4.1 Truyền dẫn có dây [1], [3], [6].....	114
4.1.1 Các đường truyền 2 dây không xoắn	114
4.1.2 Cáp dây xoắn.....	115
4.1.3 Cáp đồng trục.....	115
4.1.4 Sợi quang	117
4.2 Truyền dẫn không dây [1], [3]	122
4.2.1 Đường truyền vệ tinh	122
4.2.2 Đường truyền vi ba	122
4.2.3 Đường truyền vô tuyến tần số thấp.....	122
4.3 Trễ trong truyền dẫn và dung lượng kênh truyền [1], [3].....	124
Bài 9: Các phương tiện truyền dẫn số liệu (Tiếp theo) (Số tiết: 03 tiết).....	124
4.4 Các chuẩn giao tiếp vật lý [1], [3].....	12428
Bài 10: Các phương tiện truyền dẫn số liệu (Số tiết: 03 tiết).....	128
4.5 Các kỹ thuật mã hóa đường truyền [1], [3].....	128

4.5.1 Mã tam phân lựa chọn cặp.....	132
4.5.2 Mã 4B3T	132
4.5.3 Mã MS43	133
4.5.4 Mã 6B4T	134
4.5.5 Mã BNZS	134
4.5.6 Mã HDB3.....	135
4.5.7 Mã CMI.....	136
4.6 Điều chế và giải điều chế số [1], [3], [6].....	136
4.6.1 Phương pháp điều chế và giải điều chế biên độ ASK.....	135
4.6.2 Phương pháp điều chế và giải điều chế FSK.....	137
4.6.3 Phương pháp điều chế và giải điều chế PSK.....	139
4.6.4 Phương pháp điều chế và giải ĐC hỗn hợp pha và biên độ QAM.....	142
4.6.5 Phương pháp điều chế và giải ĐC pha vi phân DPSK.....	144
Bài tập cuối chương	147
Chương V: MẠNG TRUYỀN THÔNG CÔNG NGHIỆP	149
Nội dung	149
Mục tiêu.....	149
Bài 11: Mạng máy tính công nghiệp (Số tiết: 03 tiết).....	149
5.1 Mạng Modbus [1], [6].....	149
5.1.1 Cơ chế giao tiếp	14950
5.1.2 Chế độ truyền.....	151
5.1.3 Cấu trúc bức điện	152
Bài 12: Mạng máy tính công nghiệp (Tiếp theo) (Số tiết: 02 tiết).....	155
5.2 Mạng CAN [1], [6].....	155
5.2.1 Kiến trúc giao thức	156
5.2.2 Cấu trúc và kỹ thuật truyền dẫn.....	156
5.2.3 Cơ chế giao tiếp.....	157
5.2.4 Cấu trúc bức điện.....	157
Bài tập cuối chương	162
Tài liệu tham khảo.....	163
Phụ lục.....	

CÁC TỪ VIẾT TẮT

TT	Từ viết tắt	Ý nghĩa của từ
1	ASCII	American Standard Code for Information Interchange – Bộ luật tiêu chuẩn mỹ về trao đổi thông tin
1	ADLEP	A distributed link-state exchange procedure – Thủ tục trao đổi trạng thái liên kết phân bố
2	ACK	Acknowledge time slot Address field Address translation Agent - Trường địa chỉ Diễn dịch địa chỉ Nhân viên
3	AN	Analog networks– Các mạng tương tự
4	AP	Application program – chương trình ứng dụng
5	ASP	Analog services Applet – các dịch vụ tương tự
6	AT	Asynchronous transmission – Truyền bất đồng bộ
7	AN	Attenuation – Suy hao
8	BC	Balanced circuit – mạch cân bằng
9	BOD	Bandwidth on demand – Băng thông theo yêu cầu
10	BM	Baseband mode – Băng cơ sở
11	BT	Baseband transmission – Truyền băng cơ sở
12	BM	Broadband mode – Chế độ băng thông rộng
13	CT	Cellular Telephony – Hệ thống điện thoại tế bào
14	CO	Cell office – Trung tâm quản lý tế bào
15	CAD	Centralized and distributed – Tập trung và phân bố
16	CS	Character suppression – Nén ký tự
17	DS	Dashes – Gạch
18	DC	Data channels – Các kênh dữ liệu
19	DCN	Data communication networking – Mạng thông tin dữ liệu
20	DC	Data compression – Nén dữ liệu
21	DL	Data link – Liên kết dữ liệu
22	DST	Data scrambling techniques – Kỹ thuật xáo trộn dữ liệu
23	Email	Email: Thư điện tử
24	EM	Emulator: Bộ giả lập
25	EC	Emryption – Mật hóa
26	EP	End Points – Điểm cuối
27	EC	Error Control – Kiểm soát lỗi
28	HPB	Half power bandwidth – băng thông nửa công suất
29	HD	Half-duplex – Bán song công

30	HC	Hamming codes - mã Hamming
31	HO	Homepage - trang chủ
32	Hop	Hop – Bước nhảy
33	HCR	Hop-counting routing - Định tuyến đệm bước nhảy
34	HA	Horn antenna – anten loa
35	Host	Host – máy tính chủ
36	HC	Host computer – Máy chủ
37	HS	Hostid – Định danh máy chủ
38	HCT	Huffman code tree - Cây mã Huffman
39	HUC	Huffman codes – Mã Huffman
40	IDI	Identification information - Thông tin định danh
41	IB	Idle bytes – Chuỗi ký tự rãnh
42	IL	Implicit – Hiếm ngầm
43	IBS	In-band signaling – báo hiệu trong băng
44	IF	Information – Tin
45	IF	Information field – Trường thông tin
46	IFRA	Information frames – Các khung tin
47	IZ	Initialization – Khởi động
48	ISU	Inner insulator – Cách điện bên trong
49	IU	Inside updating – Cập nhật bên trong
50	IM	Intelligent modems – Modem thông minh
51	INTE	Interactive – Tương tác
52	IF	Interface – Giao tiếp
53	LLINE	Leased line – Đường truyền thuê bao riêng
54	LS	Leased services – Dịch vụ cho thuê
55	LC	Least-cost routing – Định tuyến chi phí thấp
56	OSI	Open Systems Interconnection Reference Model – Mô hình tham chiếu kết nối các hệ thống mở
57	TCP/IP	Transmission Control Protocol/Internet Protocol – Bộ giao thức Internet
58	NKM	Normal Response Mode – Cách thức đáp ứng thông thường
59	ARM	Asynchronous Response Mode – Cách thức đáp ứng bất đồng bộ
60	ABM	ABM - Asynchronous Balanced Mode – Cách thức cân bằng bất đồng bộ
61	PDU	Protocol data unit - Đơn vị dữ liệu ở mức LLC

62	SD	Start Delimiter – Bắt đầu phân cách
63	AC	Access Control – Kiểm soát truy cập
64	FC	Frame Control – Kiểm soát khung
65	DA	Destination Address – Địa chỉ điểm đến

Mở đầu

Bài giảng Kỹ thuật truyền số liệu được tập thể giảng viên thuộc bộ môn Điện tử viễn thông biên soạn nhằm phục vụ cho việc giảng dạy của giảng viên và học tập của sinh viên Trường Đại học Công nghệ thông tin và Truyền thông - Đại học Thái Nguyên. Tập bài giảng này được biên soạn theo nội dung đề cương chi tiết học phần Tin học đại cương ở trình độ đại học.

Nội dung tài liệu cung cấp cho sinh viên các kiến thức cơ bản mạng truyền số liệu, Các thành phần cấu thành nên một hệ thống mạng; bản chất môi trường và phương tiện truyền dẫn số liệu, tác dụng của nhiễu, các loại tín hiệu truyền, các nghi thức truyền và kết nối mạng và một số loại mạng truyền thông công nghiệp phổ biến hiện nay. Nội dung của giáo trình không chỉ giúp ích cho Sinh viên ngành Điện tử viễn thông mà còn có thể sử dụng cho việc tự học của các Sinh viên không chuyên ngành Điện tử viễn thông với những kiến thức nền tảng và chuyên sâu được trình bày trong giáo trình. Nội dung tài liệu gồm 5 chương:

Chương 1. Tổng quan về mạng truyền số liệu.

Chương 2. Kỹ thuật truyền số liệu.

Chương 3. Nghi thức lớp liên kết dữ liệu.

Chương 4. Các phương tiện truyền dẫn số liệu.

Chương 5. Mạng truyền thông công nghiệp.

Mặc dù tập thể tác giả đã dành nhiều thời gian và công sức để biên soạn, song khó tránh khỏi thiếu sót. Vậy, chúng tôi kính mong quý thầy cô và các bạn sinh viên đóng góp ý kiến để cuốn bài giảng được hoàn thiện hơn. Xin trân trọng cảm ơn.